

คุณสมบัตินองสตร

พระธรรมปิฎก “ธมฺมธโร พิมพ์”

วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพระนคร

เรียบเรียง

นายพันตำรวจตรี หลวงชาญนิคม ข้าราชการบำนาญ

ณ บ้านตันติสุข จังหวัดอุดร

พิมพ์เป็นธรรมทาน

คุณสมบัติของสตรี

พระธรรมปิฎก “ธมฺมธโร พิมพ์”

วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรียบเรียง

นายพันตำรวจตรี หลวงชาญนิคม ข้าราชการบำนาญ

ณ บ้านตันติสุข จังหวัดอุดรธานี

พิมพ์เป็นธรรมทาน

คุณลัสมบัติของสตรี

คุณ หมายถึง ความดี ความงาม ดังเราใช้พูดกัน
อยู่ว่า คุณงามความดี, สมบัติ หมายถึง ความมั่งคั่ง
ความพร้อมพร้อม หรือเงินทองของมีค่า, ลักษณะพร้อม
พร้อมด้วยความดี ลักษณะดีที่มีประจำตัวบุคคล หรือ
เครื่องหมายที่ให้ความงดงามในตัวบุคคล และ
ดึงดูดใจคนให้นิยมชมชอบว่าเขามีกุณงามความดี เป็น
ผู้เหมาะสม หรือสมควร นั่นคือคุณสมบัติ.

คุณสมบัตินี้ เมื่อมีในผู้ชาย เรียกว่าคุณสมบัติ
ของผู้ชาย, เมื่อมีในสตรี เรียกว่าคุณสมบัติของสตรี.
แต่ในที่นี้ จักกล่าวว่าคุณสมบัติของสตรีพอเป็นตัวอย่าง
ที่จริง คุณสมบัติของสตรีนั้น ย่อมมีมาในอาคต-
สถานหลายแห่ง จะแสดงเฉพาะที่มาในมัลลิกาปัญห-
สูตร ตามที่พระนางมัลลิกาเทวทูตถามพระพุทธเจ้า ซึ่ง
มีข้อความดังต่อไปนี้.

พระราชปณิชา ๔ ข้อ

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ในพระเชตวัน ซึ่งเป็นอารามอันอนาถบิณฑิกเศรษฐีสร้างถวาย ใกล้นครสาวัตถี ครั้นนั้น พระนางมัลลิกาเทวี อัครมเหสีของพระเจ้าปเสนทิโกศล เสด็จเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงอภิวัตแล้วประทับนั่งในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นได้โอกาสจึงทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “พระเจ้าข้า หม่อมฉันขอพระวโรกาสทูลถามว่า ในโลกนี้

๑. มีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้สตรีบางคนมีผิวพรรณไม่งาม มีรูปขรุขระ น่าเกลียด เป็นคนขัดสน ไร้ทรัพย์ ไร้โภคสมบัติ สักดาต่ำต้อย.

๒. มีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้สตรีบางคนมีผิวพรรณไม่งาม มีรูปขรุขระ น่าเกลียด แต่เป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมาก มีศักดิ์สูง

๓. มีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้สตรีบางคนมีรูปสวย น่าทัศนา น่าเลื่อมใส ประกอบด้วยผิวพรรณ

และทรวดทรงสง่างาม แต่เป็นคนขัดสน ไร้ทรัพย์สิน
ไร้โภคสมบัติ ศักดาต่ำต้อย.

๔. มีอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้สตรีบางคนมี
รูปสวย น่ารัก น่าเลื่อมใส ประกอบด้วยผิวพรรณ
และทรวดทรงสง่างาม ทั้งเป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์สินมาก
มีโภคสมบัติมาก."

ทรงแก่พระราชปจนา ๔ ข้อ

เมื่อพระผู้มพระภาคเจ้า ได้ทรงสดับพระราชปจนา
๔ ข้อนั้นแล้ว จึงทรงแก้ไขข้อของพระทัยที่พระนางทูล
ถาม เป็นข้อๆ ไปโดยลำดับ ด้วยพระพุทธดำรัสว่า
"ขอถวายพระพรแต่พระเจ้าในโลกละ"

๑. มีสตรีบางคน เป็นคนขี้โกรธ มากด้วยความ
เกียดแค้น ถูกว่าแม้นิดหน่อย ก็ขัดเคืองฉุนเฉียว
เกรี้ยวกราด กระพืดกระเพียด แสดงอาการขุ่นเคือง
โหดร้ายไม่พอใจออกมาทันที และเป็นคนตระหนี่
หวงสมบัติไว้ใช้แต่ผู้เดียว ไม่ยอมสละแก่สมณะ
พราหมณ์และคนที่ควรให้ปัน ทั้งเป็นคนมีใจขี้เกียจ

ในลาภสักการะ ความเคารพนับถือกราบไหว้บูชาของผู้
อื่น ผู้ถูกความถุษาไว้ คอยเกียดกันตัตรอนเขา, สตรี
ผู้เชื่อนาน เมื่อจุติจากอดีตภพนั้น มาเกิดเป็นมนุษย์
อย่างนี้ จะเกิดในตระกูลใด ๆ ก็จะเป็นคนมีผิวพรรณ
ไม่งาม มีรูปขรุขระ น่าเกลียด ทั้งเป็นคนขี้ดสน
ไร้ทรัพย์ ไร้โอกาสสมบัติ ศักดาต่ำต้อย.

๒. มีสตรีบางนาง เป็นคนขี้อริศ มากด้วยความ
เคียดแค้น ถูกว่าแม่นัดหย่อย ก็ขัดเคืองจนเนยว
เกรี้ยวกราด กระพืดกระเพียด แสดงอาการขุ่นเคือง
โหดร้ายไม่พอใจออกมาทันที แต่เป็นคนชอบแผ่แผ่อ
แบ่งปัน ยินดีสละสมบัติของตนแก่สมณะชัพรหมณ์
และคนที่ควรให้ปัน ทั้งไม่มีใจถุษาในลาภสักการะ
ความเคารพนับถือกราบไหว้บูชาของผู้อื่น ไม่ผู้ถูกความ
ถุษาไว้ในใจ และไม่คิดเกียดกันตัตรอนใคร, สตรีผู้
เชื่อนาน เมื่อจุติจากอดีตภพนั้น มาเกิดเป็นมนุษย์
อย่างนี้ จะเกิดในตระกูลใด ๆ ก็จะเป็นคนมีผิวพรรณ
ไม่งาม มีรูปขรุขระ น่าเกลียด แต่จะเป็นคนมั่งคั่ง
มีทรัพย์มาก มีโอกาสสมบัติมาก มีศักดาสูง.

๓. มีสตรีบางนาง ไม่เป็นคนขี้โกรธ ไม่มากด้วย
 ความเคียดแค้น ถูกว่าแม้มากมาย ก็ไม่ขัดเคือง
 ญวนเกรียวกราด ไม่กระฟัดกระเฟียด ไม่แสดง
 อาการขุ่นเคืองโหดร้ายไม่พอใจออกมาเลย แต่เป็นคน
 ไม่ชอบแผ่เผื่อแบ่งปัน ไม่ยินดีสละสมบัติของตน
 แก่สมณะชัพรหมณ์และคนที่ควรให้ปัน ทั้งมีใจ
 ฤษยาในลาภสักการะ ความเคารพนับถือกราบไหว้
 บูชาของผู้อื่น ผูกความฤษยาไว้ คอยเกียดกันตัดรอน
 เขา, สตรีผู้เช่นนั้น เมื่ออุทิศจากอดีตภาพนั้น มาเกิด
 เป็นมนุษย์อย่างนั้น จะเกิดในตระกูลใด ๆ ก็จะเป็นคน
 มีรูปสวย น่ารัก น่าเลื่อมใส ประกอบด้วยผิวพรรณ
 และทรวดทรงสง่างาม และจะเป็นคนขัดสน ไร้ทรัพย์สิน
 ไร้โภคสมบัติ สักดาคำเดียว.

๔. มีสตรีบางนาง ไม่เป็นคนขี้โกรธ ไม่มาก
 ด้วยความเคียดแค้น ถูกว่าแม้มากมาย ก็ไม่ขัดเคือง
 ญวนเกรียวกราด ไม่กระฟัดกระเฟียด ไม่แสดง
 อาการขุ่นเคืองโหดร้ายไม่พอใจออกมาเลย ทั้งเป็นคน
 ชอบแผ่เผื่อแบ่งปัน ยินดีสละสมบัติของตน แก่สมณะ

ข้าพเจ้าและคนที่ควรให้มัน ไม่มีโทษในลาภ
สักการะ ความเคารพนับถือกราบไหว้บูชาของผู้
ไม่ผูกความผูกพันไว้ในใจ และไม่คิดเกียดกันต้อน
ใคร, สตรีผู้เช่นว่านี้ เมื่อจุติจากอดีตภพนั้น มาเกิด
เป็นมนุษย์อย่างนี้ จะเกิดในตระกูลใด ๆ ก็จะเป็นคน
มีรูปสวย น่าทัศนา น่าเลื่อมใส ประกอบด้วยผิว
พรรณและทรวดทรงสง่างาม ทั้งจะเป็นคนมั่งคั่ง มี
ทรัพย์มาก มีโอกาสสมบัตินาน มีศักดิ์สูง."

นิสัยขี้โกรธ นิสัยตระหนี่ ไม่ชอบแผ่เพื่อแบ่งปัน
และนิสัยขี้ผูกพัน นี้แหละเป็นเหตุปัจจัยให้สตรีในโลก
นี้ บางนาง มีผิวพรรณไม่งาม มีรูปชั่วช้าเห่ น่าเกลียด
และเป็นคนขัดสน ไร้ทรัพย์ ไร้โอกาสสมบัติ ศักดิ์
ต่ำต้อย.

นิสัยขี้โกรธ นิสัยเพื่อแผ่แบ่งปัน และนิสัยมูทิตา
ไม่มีใจผูกพัน นี้แหละ เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้สตรีใน
โลกนี้ บางนาง มีผิวพรรณไม่งาม มีรูปชั่วช้าเห่ น่า
เกลียด แต่เป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโอกาสสมบัตินาน
มีศักดิ์สูง.

นิสัยเมตตากรุณย์ไม่ขี้โกรธ นิสัยไม่ตระหนี่
ชอบเผื่อแผ่แบ่งปัน และนิสัยมุทิตาไม่มีใจชู้ชญา นี
แหละ เป็นปัจจัย ให้สตรีในโลกนี้ บางนาง มีรูปสวย
น่าทัศนา น่าเลื่อมใส ประกอบด้วยผิวพรรณและ
ทรวดทรงสง่างาม ทั้งเป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มี
โภคสมบัติมาก มีศักดิ์สูง.

ทรงระลึกถึงชาติหนหลัง

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแก่พระราชาปุณ
ณอย่างแล้ว พระนางมัลลิกาเทวี จึงได้กราบทูลถึงชาติ
หนหลังดังนี้ว่า

“พระเจ้าข้า ในชาติก่อน หม่อมฉันคงเป็นคน
ขี้โกรธ มากด้วยความเคียดแค้น ถูกว่าแม่นิดหน่อย
ก็ชิงชังเคืองฉุนเฉียวเกรี้ยวกราด กระพัดกระเปียด
ได้แสดงอาการขุ่นเคืองโหดร้ายไม่พอใจออกมาเป็นแน
มาบัดนี้หม่อมฉันจึงมีผิวพรรณไม่งาม มีรูปชั่วช้
น่าเกลียด.

พระเจ้าข้า ในชาติก่อน หม่อมฉันคงได้แผ่เผื่อ
แบ่งปัน ยินดีสละสมบัติของตน แก่สมณะชีพราหมณ์
และคนทศกรให้ปัน มาบัดนี้หม่อมฉันจึงเป็นคนมั่งคั่ง
มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมาก.

พระเจ้าข้า ในชาติก่อน หม่อมฉันคงไม่มีใจ
อุษยาในลาภสักการะ ความเคารพนับถือกราบไหว้
บูชาของผู้อื่น คงไม่ผูกความอุษยาไว้ในใจ และคง
ไม่คิดเกียดกันตัดรอนใครเป็นแน่ มาบัดนี้หม่อมฉันจึง
ได้มีศักดิ์สูง และดำรงความเป็นเจ้าเป็นใหญ่กว่าพระ
ธิดาของเจ้านายบ้าง กว่าลูกสาวของพราหมณ์บ้าง กว่า
ลูกสาวของคฤหบดีบ้าง บรรดาหม่อมอยู่ในราชตระกูลนี้."

ทรงปฏิญาณจะปฏิบัติคุณสมบัติ

พระนางมัลลิกาเทวี ทรงปฏิญาณพระองค์ต่อพระ
พักตร์พระพุทธองค์ว่า "พระพุทธเจ้าข้า ตั้งแต่นั้น
วันไป หม่อมฉันจักมีเมตตาการุณย์ ไม่เป็นคนขี้โกรธ
ไม่มากด้วยความเคียดแค้น ถูกว่าแม้มากมายก็จักไม่
ขัดเคืองฉุนเฉียวเกรี้ยวกราด จักไม่กระฟัดกระเฟียด

จักไม่แสดงอาการขุ่นเคืองโหดร้ายไม่พอใจออกมาเลย, จักมีนิสัยแผ่เผื่อแบ่งปัน ยินดีสละสมบัติของตน แก่ สมณะพราหมณ์และคนที่ควรให้ปัน, และจักมีนิสัย มุทิตา ไม่อุษยาในลาภสักการะ ความเคารพนับถือ กราบไหว้บูชาของผู้อื่น จักไม่ผูกความอุษยาไว้ในใจ จักไม่คิดเกียดกันตัดรอนใครเป็นอันขาด."

ทรงแสดงพระองค์เป็นอุบาสิกา

เมื่อพระนางมัลลิกาเทวี ทรงปฎิญาณรับปฏิบัติ คุณสมบัติจบลงแล้ว จึงกราบทูลชมเชยพระพุทธ- โอวาทว่า "ไฟเราจริง พระเจ้าข้า ไฟเราจริง พระ เจ้าข้า, พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย อย่างนี้ เหมือนบุคคลหงายภาชนะที่คว่ำขึ้น เปิด ภาชนะที่ปิดออก บอกทางแก่คนหลงทาง หรือเหมือน ตามไฟในทมิฬ ด้วยหวังว่าบุคคลผู้มืดดวงตาจักได้ เห็นรูป.

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันขอถึงพระองค์ กับพระธรรมและพระสงฆ์ เป็นสรณะ ขอพระผู้มี

พระภาคเจ้า โปรดทรงจำหม่อมฉันว่า เป็นอุบาสิกา
ผู้นับถือพระรัตนตรัย เป็นสรีระตลอดชีวิต นับแต่
วันนี้เป็นต้นไป."

ประมวลความ

คุณสมบัติและทรโทษในพระสูตรนี้ พระนาง
มัลลิกาเทวี ทูลถามปัญหาเกี่ยวกับพระองค์เอง จึงดู
เหมือนเป็นคนและโทษของสตรีฝ่ายเดียว. แท้จริง
เมื่อผู้ชายทำความดี ย่อมเป็นคุณสมบัติของชาย และ
เมื่อผู้ชายทำความชั่วแล้ว ก็ต้องเป็นทรโทษของชาย
นั่นเอง. สำหรับคุณสมบัติในพระสูตรนี้มีอยู่ ๓ ประการ

๑. นิสัยเมตตาการุณย์
๒. นิสัยแผ่เผื่อแบ่งปัน
๓. นิสัยมุกตา.

นิสัยเมตตาการุณย์ เป็นอารมณ์ระดับคนเรา
ให้มีรูปสวยงาม มีผิวพรรณผ่องใส ดวงหน้ายิ้มแย้ม
แจ่มใส เบิกบาน น้ำใจแจ่มใส และเป็นมหา
เสน่ห์ห่มหานิยม ดึงดูดใจคนให้รักนิยมสมพร ซึ่งเป็น

ยอดแห่งมหาเสน่ห์ห่มหานิยมทั้งหลาย, นิสัยเผื่อแผ่
แบ่งปัน เป็นสายสัมพันธ์คล้องใจคน ให้นินดีเข้ามา
สนิทชิดเชื่อเป็นมิตรสหายและพวกพ้อง ด้วยอัธยาศัย
ไมตรี, นิสัยมุกตบารุงใจให้เยือกเย็นชุ่มชื้นผ่องใส
รู้สึกรื่นเริงบันเทิงด้วยผู้อื่นเมื่อเขาได้ความสุข โดยคนไม่
ได้มีความสุขด้วย หรือกลับเสียคือต่ำต้อยกว่าเขา ซึ่งนำ
ให้คนยินดีสมัครเป็นพวกพ้อง คอยสนับสนุนส่งเสริม
คือผู้ใหญ่วัยช่วยจูง ผู้เสมอกันช่วยพยุง ผู้น้อยช่วยดัน.
แม้ส่วนทรโทษก็มี ๓ เช่นกัน คือ

๑. นิสัยขโกรธ

๒. นิสัยขตระหน

๓. นิสัยขถุษา.

นิสัยขโกรธลงโทษให้เป็นคนขรวัชเหว่ มีผิว
พรรณเศร้าหมอง หน้าตาบูดบึ้งน่าเกลียดน่าชัง หมด
สง่าราศี, นิสัยขตระหนลงโทษให้เป็นคนคับแคบ
เลาะช่องน้อยเฉพาะตัว ไม่สู้สู้กับคนใดอื่น ไม่มีใคร
ยินดีชมเชยเข้าเป็นมิตรสหายและพวกพ้อง ต้องอาภัพ
อับเฉาไร้ที่พึ่งพาอาศัย, นิสัยขถุษาลงโทษให้เป็นคน

ตกต่ำ เป็นที่ดูหมิ่นถีนไถนแคลนเหี้ยมดหยาบของคนอื่น
ทุกคนย่อมตีดันออกห่าง ไม่คบหาสมาคมด้วย เพราะ
กลัวจะถูกเกลียดกันตัตรอน.

บทสรุปท้าย

นิสสัยเมตตาคารุณย์ เป็นยอดแห่งมหาเสน่ห์ห่มหา
นิยมทั้งหลาย.

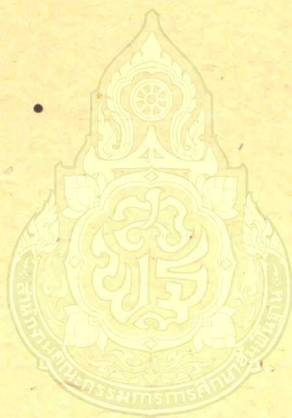
นิสสัยขุโณธ เป็นมหันตภัยสังหารโลกให้ถล่ม
ทะลายลง.

นิสสัยแผ่เผื่อแบ่งปัน เป็นบ่วงทองคล้องใจคนให้
โน้มน้อมเข้าหากัน.

นิสสัยขุตระหนี่ เป็นอำพรางเหล็กกันคนไว้มิให้
ติดต่อกัน.

นิสสัยมุทิตา เป็นทิพยโอสถชูกำลังใจให้ชันบาน
ต่อกัน.

นิสสัยขุภยา เป็นมหาเสนียดทำให้คนไม่ไว้วาง
ใจกัน.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มิตรไทย

เลขที่ 12 ถนนบำรุงเมือง เชียงสพานช้างโรงสี พระนคร
นายไสร้ง มีสุวรรณค์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา 2502